

- безкоштовне використання гаманця «Karbo» та інше.

Отже, виходячи із всього, можна стверджувати, що «Карбованець» має великий потенціал у майбутньому. Розробниками проводяться кроки для збільшення конфіденційності здійснених операцій, відкриваються мобільні гаманці на різні платформи. Також збільшується кількість онлайн-магазинів де можна розрахуватися за допомогою нього (на даний момент це послуги магазинів, що займаються виробництвом продукції з дерева, іграшок, також є можливість поповнити мобільні телефони, інтернет, телебачення та інше). «Карбованець» поширюється на багатьох онлайн - біржах, що дасть можливість збільшити його ліквідність та купівельну спроможність у найближчий час. Поява першої криптовалюти в Україні надає великі можливості для реформування і зміцнення нашої грошово-кредитної системи та економічної ситуації у цілому.

Література:

1. Офіційний сайт криптовалюти «Карбованець» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://karbo.io/ua/>
2. Рейтинговий портал про криптовалюти «CoinGecko» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.coingecko.com/ru>

Доценко І. О., к.е.н., доцент
доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Хмельницький національний університет

СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМИ РЕФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОГО СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ ВІД НЕЩАСНИХ ВИПАДКІВ НА ВИРОБНИЦТВІ

Згідно з Конституцією України забезпечення належного рівня соціального захисту населення є одним з пріоритетних напрямів ефективної

державної соціальної політики, водночас, лише в умовах соціальної та економічної стабільності можна забезпечити належний рівень економічного зростання держави та фінансової безпеки. В умовах суспільної нестабільності, що нині спостерігається в Україні, зокрема військових дій на Сході країни, а також зумовленої ними нестабільності, яка має місце в сучасних умовах в нашій країні, забезпечити таку стабільність є доволі складно. Отже, є доцільним проаналізувати реальні фінансові можливості України, зокрема щодо виплат соціального характеру.

На даний час, серед науковців [1, 2, 3] існують різні теоретико-методологічні підходи до трактування поняття «соціальний захист», зокрема, його розглядають в широкому і вузькому сенсі, виділяють активний і пасивний соціальний захист. При всьому цьому розмаїтті наведених трактувань соціального захисту населення, ми вважаємо, що кожне з них має право на існування, тією чи іншою мірою доповнюючи та розкриваючи зміст даного поняття, оскільки кожне з них орієнтоване на відображення сутності категорії і на комплекс заходів щодо реалізації конкретних гарантій і прав, на підтримку працездатного і непрацездатного населення, тобто на конкретні практичні заходи.

Соціальне страхування від нещасних випадків та професійних захворювань як частина державної системи соціального захисту населення, забезпечує працюючих громадян від можливої зміни матеріального і соціального становища, в тому числі з незалежних від них обставин, за допомогою якого держава надає соціальний захист, охорону життя та здоров'я громадян під час їхньої трудової діяльності, сприяє підвищенню ефективності соціального захисту працівників в умовах існуючих соціальних ризиків. Незважаючи на постійне посилення заходів, спрямованих на створення безпечних умов праці, рівень виробничого травматизму в багатьох галузях народного господарства високий. У зв'язку з цим державне соціальне страхування працівників дозволяє вирішувати такі завдання, як забезпечення соціального захисту застрахованих, підвищення економічної зацікавленості

наймачів у зниженні професійного ризику, відшкодування шкоди, заподіяної життю та здоров'ю застрахованих при виконанні ними трудових обов'язків.

Починаючи з 2015 року, державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві здійснює Фонд соціального страхування. Фонд є об'єднаною системою, що має єдиний бюджет державного соціального страхування та зобов'язання соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань та державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, а також обов'язкове медичне страхування, що затверджується щорічно Кабінетом Міністрів України.

Управління коштами державних фондів соціального страхування передбачає: формування й використання доходів, грошових фондів і капіталу, залучених на соціальне страхування. Відповідно, для забезпечення своїх зобов'язань перед застрахованими особами фонди соціального страхування повинні мати у своєму розпорядженні відповідний фінансовий потенціал, який визначається сукупністю фінансових ресурсів, які перебувають у фінансовому обороті і використовуються для здійснення страхової діяльності. Основу фінансового потенціалу фондів становлять власні фінансові ресурси (обов'язкові платежі працюючого населення та кошти державного бюджету).

Компенсація матеріальних втрат потерпілим особам по лінії загальнообов'язкового державного соціального страхування в Україні відбувається за рахунок використання коштів Фонду соціального страхування, а джерелами їх формування відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» [4] є: страхові внески страхувальників; суми фінансових санкцій; суми не прийнятих до зарахування витрат страхувальника за соціальним страхуванням; доходи від розміщення тимчасово вільних коштів, у тому числі резерву коштів Фонду; капіталізовані платежі, що надійшли у випадках ліквідації страхувальників; доходи від реалізації майна, придбаного за рахунок коштів Фонду; добровільні внески.

Сума надходжень до Фонду прямо пропорційно залежить від фонду

оплати праці підприємств. Враховуючи, що основна сума дохідної частини бюджету Фонду формується за рахунок внесків роботодавців, існує відповідно і обернена залежність між офіційним зменшенням розмірів заробітних плат працівникам, що сприяє зменшенню розміру сплати єдиного соціального внеску і тіньовій виплаті заробітних плат. Такі дії, відповідно, впливають на зменшення надходжень до цільових Фондів, що веде за собою ряд наслідків, в тому числі і ускладнюється можливість фондами виконувати свої зобов'язання перед страхувальниками.

Враховуючи тенденції останніх років, а саме ріст безробіття, виплата заробітних плат «в конвертах», а також зменшення доплат та надбавок до заробітних плат працівникам, що свідчить про зниження бази оподаткування формується негативна тенденція до зменшення обсягів надходжень до Фонду, що підвищує необхідність максимально раціонально використовувати кошти Фонду для виконання покладених на нього завдань.

Відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» [4], Фонд соціального страхування має право на здійснення заходів, спрямованих на запобігання нещасним випадкам, усунення загрози здоров'ю працівників, викликаній умовами праці, у тому числі: надавати страхувальникам необхідні консультації, сприяти у створенні ними та реалізації ефективної системи управління охороною праці; брати участь у навчанні, підвищенні рівня знань працівників, які вирішують питання охорони праці; у здійсненні наукових досліджень у сфері охорони та медицини праці; перевіряти стан профілактичної роботи та охорони праці на підприємствах, брати участь у розслідуванні нещасних випадків на виробництві, а також професійних захворювань; брати участь у розробленні законодавчих та інших нормативних актів про охорону праці; вивчати та поширюватиме позитивний досвід створення безпечних та нешкідливих умов виробництва; виконувати інші профілактичні роботи.

Даний перелік напрямів, спрямованих на запобігання нещасних випадків широкий, і є, на нашу думку, недостатньо конкретним, а недостатній ступінь

контролю, може створювати підґрунтя для зловживань. При чому, з точки зору страхового принципу про профілактику нещасних випадків першочергово повинні турбуватись виключно роботодавці і на власних умовах відповідальності та фінансування. Фонд соціального страхування має надавати роботодавцям необхідну інформаційну допомогу по усіх вищенаведених пунктах, але дана допомога повинна мати переважно нематеріальний характер, в іншому випадку знову ж таки втрачається страховий принцип діяльності такої системи страхування.

Результати дослідження свідчать, що застосування державного соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань не здатне вирішити ряд проблем: низькі суми страхового забезпечення і невисока якість наданого страхового захисту щодо компенсацій постраждалим і вигодонабувачам, лікування і реабілітації не забезпечують гарантії та повноту захисту інтересів потерпілих та членів їх родин внаслідок настання нещасного випадку, що ставить під загрозу стійкість державного соціального страхування в рамках існуючої організаційної системи через Фонд соціального страхування.

Це свідчить про необхідність пошуку шляхів, які б сприяли вирішенню проблем можливості фінансувати наслідки нещасних випадків. Стратегічними напрямками діяльності Фонду соціального страхування повинні стати перспективні заходи щодо формування фінансових ресурсів, а саме:

- реформування і гармонізація нормативно-правової бази щодо забезпечення діяльності державного Фонду соціального страхування;
- удосконалення організаційної структури Фонду соціального страхування;
- стимулювання розвитку добровільного страхування;
- забезпечення дотримання балансу між взятими Фондом зобов'язаннями і їх реалізацією;
- підвищення довіри населення до Фонду та налагодження комунікації між донорами та реципієнтами послуг.

Отже, запропоновані напрями щодо фінансового забезпечення Фонду соціального страхування дозволить формувати фінансові ресурси не лише на поточний період діяльності фондів, але й на певну перспективу.

Література:

1. Внукова Н. М. Соціальне страхування: навч. посіб. / Н. М. Внукова, Н. В. Кузьминчук. – К.: Кондор, 2006.– 352 с.

2. Коваленко О. М. Соціальний захист як елемент соціальних стандартів у категоріях соціальної справедливості / О. М. Коваленко // Теорія та практика державного управління. – 2012. – Вип. 1 (36) – С. 303-309.

3. Колот А. М. Соціальна відповідальність: теорія і практика розвитку: монографія / А. М. Колот, О. А. Грішнова та ін. – К.: КНЕУ, 2012. – 504 с.

4. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності: Закон України № 1105 – XIV, редакція від 20.01.2018 / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>

Панура Ю.В., к.е.н., доцент

доцент кафедри податкової політики

Університет державної фіскальної служби України (м. Ірпінь)

Хрящевська К.В., студентка

ПОДАТКОВІ НАДХОДЖЕННЯ В СИСТЕМІ ДОХОДІВ БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Податкові надходження бюджету – це злагоджена взаємодія усіх елементів системи, функціонування яких характеризує стан, розвиток податкової системи загалом. Самі ж надходження податкових платежів формують фінансові ресурси держави, в першу чергу державний бюджет